

7. L'ESCOLA DE VIDA LES PLANES-LA FLORIDA. UN PROJECTE SINGULAR DE FORMACIÓ D'ADULTS

**Karla Montenegro Quintana, Verónica Cano Moreno,
Nordin Nai, Montserrat Vives Cabello.**

Equip de direcció de l'Escola.

El projecte de l'Escola de Vida Les Planes-La Florida es gesta gràcies a un procés participatiu impulsat per l'oficina del Pla Integral del barri¹ durant l'any 2018 i neix per donar resposta a les necessitats educatives i socials d'aquests barris mitjançant un projecte comunitari de formació permanent adreçat a persones majors de setze anys del Districte IV de l'Hospitalet. S'emmarca dins de la Comunitat d'Aprenentatge de l'escola Joaquim Ruyra, un centre de màxima complexitat ubicat al districte més densament poblat d'Europa.

L'Escola de Vida (en endavant l'EdV) ofereix la possibilitat d'adquirir o completar coneixements, competències bàsiques i aptituds necessàries per al desenvolupament personal, professional i social de veïns i veïnes dels dos barris però tot i que aquests tenen prioritat, ateses les característiques sociodemogràfiques del territori i la manca de Centre de Formació d'Adults (CFA) al districte, l'EdV està oberta a qualsevol persona del municipi que ho necessiti. Va obrir les portes al setembre del 2019, en un petit despatx a la primera planta de l'Escola Joaquim Ruyra on l'Associació de Mares i Pares (AFA) empara el projecte, en gestiona tots els aspectes administratius i l'han fet realitat malgrat totes les dificultats derivades de la seva singularitat administrativa, econòmica i estructural.

D'aquesta manera, gràcies a l'associació de famílies, es donen les condicions per a que el projecte actualment sigui una realitat al barri. Conjuntament amb el suport de l'Ajuntament de l'Hospitalet i l'Escola Joaquim Ruyra, es disposa d'infraestructura i recursos per a atendre les necessitats formatives més urgents que té una part de la comunitat; malgrat això, caldria encara més compromís per part de les administracions per tal d'assegurar-ne la seva sostenibilitat.

És un projecte singular que cavalca entre un centre de formació d'adults i un espai d'acollida per a persones nouvingudes i ha estat impulsat per un pla de barris, amb participació de diferents entitats, centres educatius, serveis municipals i veïns i veïnes que el reivindicaven feia anys i que es van comprometre en la seva posada en marxa. El projecte acull un total de 700 persones a l'any, les quals participen d'un ampli ventall d'activitats formatives, entre elles l'aprenentatge de les llengües oficials, l'alfabetització, monogràfics informatius i altres activitats adreçades a les famílies i que es fan possibles per la coordinació amb una xarxa d'entitats i serveis del districte i la ciutat.

En aquest escrit es narra el naixement de l'escola, la realitat a la qual dóna resposta, la seva finalitat, objectius i metodologia de treball, i s'ofereix amb un recull de dades que testimonien la intervenció en els darrers dos anys així com també, algunes reflexions de l'equip sobre les necessitats i perspectives de futur del projecte.

Antecedents de l'Escola de Vida

Els antecedents de l'educació d'adults al districte IV, es troben a l'Aula de Formació d'Adults de La Florida, que ja existia al barri de Les Planes, en un petit espai situat a la plaça de la Llibertat² i que va passar a ser adscrit al Centre de Formació d'Adults Sant Ramon l'any 2008. El 2015 és va decidir tancar-la i aglutinar tota l'oferta formativa a la seu de Sant Ramon, al barri de Collblanc-La Torrassa. Des d'aquell moment La Florida, malgrat ser un dels barris més poblats de la ciutat es va quedar sense oferta de formació per a adults. Des de llavors, l'oferta dels CFA de Sant Ramón i de Can Serra, als barris adjacents, no ha estat suficient per a donar resposta a les necessitats de la seva població. Només cal consultar les llistes d'espera durant els darrers anys amb l'obertura de l'EdV i sobretot durant els anys de la pandèmia de la COVID-19, amb la baixada de ràtios³.

Fins al 2019, l'Hospitalet disposava de set CFA: Bellvitge, Gornal, Catalunya (Sta. Eulàlia), Can Serra, Sanfeliu, Sant Ramon (Collblanc) i Sant Josep. Durant quasi cinc anys, qualsevol persona de La Florida que volgués continuar la seva formació reglada i/o millorar les seves

competències, havia de sol·licitar-hi plaça i desplaçar-se a un altre districte. L'EdV neix per a donar resposta a aquesta necessitat i a les reivindicacions que, des del 2015, ciutadans i entitats reclamaven: un espai de formació gratuït i de qualitat per a persones adultes que respongui als interessos i necessitats de la seva població, un espai que garanteixi la igualtat de drets i oportunitats d'accés a l'educació tot considerant les característiques de la població del districte.

Característiques de la població del Districte IV

Al Districte IV hi viuen 57.638 habitants cosa que suposa el 21,41% de la població total de l'Hospitalet (264.923 habitants)⁴. És el districte més densament poblat de la ciutat (ocupa un espai inferior a 1Km²) i les franges d'edat de la seva població no disten gaire de les generals de la ciutat: el 14,25% és població infantil (0-14 anys), l'11,21% població jove (15 a 24 anys), el 57,61% població adulta i el 16,93% població d'adults grans (65+ anys)⁵. Així doncs, més de la meitat de la població del districte és població adulta en edat laboral.

Els moviments migratoris i específicament els arribats a l'Hospitalet al segle XX, han estat clau en la conformació de la seva població⁶. La població nascuda en altres llocs de l'estat i arribada a mitjans del segle passat, representa actualment el 19,9% de la població; en destaquen les persones nascudes a Andalusia (48,6%), Extremadura (12,12%), Castella-La Manxa (9,05%) i Galícia (8,42%). D'aquestes, moltes van arribar forçades per les dures condicions de vida en els seus pobles i a la recerca de les oportunitats laborals que Catalunya podia oferir en aquells moments.

Els fluxos migratoris del segle XXI en canvi, es caracteritzen per ser procedents de l'estranger, sobretot de països de fora de la Unió Europea. En aquest moment, son principalment els barris de la zona nord de la ciutat (districtes II, IV i V) els que absorbeixen el gruix de d'aquesta migració. Segons un estudi realitzat sobre diversitat religiosa a l'Hospitalet hi ha registrades a la ciutat un total de 139 nacionalitats diferents (Camós, Cervera, Pujol, 2020).

Les dades que ens facilita l'Institut Municipal d'Estadística de l'Hospitalet mostren que 85.865 persones són originàries o nascudes a altres països (32%) i que el 22% no té la nacionalitat espanyola (59.224). Al districte IV el percentatge de persones originàries d'altres parts del món és del 48,44%, molt superior, pràcticament el doble de la mitjana. A Les Planes, la població nascuda a l'estranger procedeix principalment d'Amèrica Llatina (50,5%), seguida per Àsia (23,3%), Àfrica (17,8%) i Europa (8,3%). A La Florida les dades són similars: Amèrica (57,2%), Àsia (23,8%), Àfrica (11,3%) i la resta d'Europa (3,4%). Es tracta, per tant, d'un dels districtes amb més diversitat cultural de la ciutat.

Taula 1: Percentatge de persones nascudes a l'estranger als barris de Les Planes i La Florida.

	Les Planes	La Florida
Bolívia	1,94%	8,73%
Equador	6,76%	11,92%
Hondures	2,55%	3,90%
Índia	3,24%	3,63%
Marroc	4,25%	3,07%
Pakistan	2,58%	3,00%
Perú	4,01%	6,08%
República Dominicana	5,70%	7,16%

Font: Elaboració pròpia dades extretes de l'Opendata l'Hospitalet 2021

A la taula 1 podem observar els països amb més representació: Equador (18,68%), República Dominicana (12,86%), Bolívia (10,67%), Perú (10,09), Marroc (7,32%) seguits per la Índia (6,87%), Hondures (6,45%) i Pakistan (5,58%). De la migració més recent, la població que més s'ha apropat a l'EdV ha estat la marroquina, l'hindú, la pakistanesa i la llatinoamericana més recent, com l'hondurenys i la colombiana. Molt sovint, aquesta població viu l'acumulació de greus factors de vulnerabilitat, com ara els treballs precaris, l'atur de llarga durada, els baixos nivells educatius i/o les dificultats per al reconeixement de les seves titulacions, així com els problemes de regularització i les dificultats en l'accés a l'habitatge i

altres. Aquestes circumstàncies les situen en risc d'exclusió social i com a blancs per a l'explotació en el nou entorn.

Taula 2: Percentatge de la població del districte IV, segons nivell d'estudis

	Sense estudis o estudis incomplets	Estudis primaris o EGB, ESO	Estudis d'FP	Estudis de Batxillerat o superior, BUP o COU	Estudis de diplomatura o titulació mitjana	Llicenciats universitaris o doctorats	No consta
Les Planes	31,23%	31,49%	8,60%	13,68%	2,72%	5,22%	7,06%
La Florida	30,21%	31,72%	8,66%	14,22%	3,13%	5,43%	6,63%
Districte IV	30,72%	31,60%	8,64%	13,95%	2,89%	5,32%	6,88%
L'Hospitalet	27,35%	27,86%	11,34%	14,25%	4,56%	8,23%	6,41%

Font: Anuari estadístic de l'Hospitalet 2018

La Taula 2 evidencia que més del 31% de la població de barri de Les Planes i el 30% de La Florida, no te cap titulació, xifres superiors a la mitjana de la ciutat (27,35%). En la mateixa línia, més del 31% només te estudis primaris. A la taula s'observa també com el percentatge de graduats universitaris és del 5,3%, menor que la mitjana del municipi (8,23%). Altres factors, com l'alt percentatge d'atur, els processos acumulats de vulnerabilitat social, els conflictes entre les diferents comunitats culturals i l'absentisme escolar dels joves (el 30% no assoleix l'ESO), evidencien que tant Les Planes com La Florida, han viscut un deteriorament de l'entorn social, econòmic i urbà més marcat que la resta de la ciutat i representen, en conseqüència, una de les zones de l'Hospitalet amb les concentracions més altes de població empobrida i en desigualtat de condicions.

Els objectius del projecte

Totes aquestes consideracions fan que l'Escola de Vida sigui una mesura necessària, encara que no l'única, per a incidir en les condicions de vida d'aquest districte i entén la formació d'adults com el conjunt d'activitats educatives, comunitàries i socials que tenen com a objec-

tiu principal obrir perspectives de desenvolupament personal, social i cultural a la població del territori. Vol ser una escola de formació d'adults comunitària, de convivència veïnal i en contacte amb la realitat social, oberta i gratuïta; un espai que ajudi a pal·liar les desigualtats existents i que contribueixi a transformar les persones, la comunitat i l'entorn en el qual es desplega tot aspirant a ser un espai referent, amb una estructura organitzativa participativa que permeti als veïns i veïnes, entitats i serveis, prendre part en la cogestió del projecte.

L'escola facilita l'accés a l'educació reglada i no reglada a persones majors de 16 anys, a joves que no han acabat l'educació secundària, nascuts a Catalunya o no amb l'objectiu de proveir els aprenentatge de competències bàsiques (alfabetització, llengües oficials i altres idiomes) però també d'altres per a la millora de l'ocupabilitat, tals com els tallers monogràfics, les sessions informatives i l'orientació formativa i laboral. Aquesta tasca requereix metodologies participatives en els processos d'aprenentatge per tal que fomentin l'autonomia, l'esperit crític i la identificació de necessitats i demandes. I requereix també, coordinar actuacions amb els agents del teixit associatiu i dels serveis municipals, per tal d'organitzar l'oferta, potenciant sinergies i evitant duplicitats. L'EdV s'adreça a dinamitzar el voluntariat i la participació de l'alumnat, les xarxes existents del barri, les iniciatives locals, associacions de famílies i entitats i altres, per tal d'ajudar a enfortir el teixit associatiu de barri i facilitar possibles col·laboracions futures.

Les persones destinatàries indirectes són aquelles en qui, en última instància, repercuteix el projecte encara que formalment no els estigui destinat. Aquest seria el cas de les persones voluntàries, interessades a ensenyar o compartir el seus coneixements amb altres persones, el professorat, les persones integrants dels grups de treball, comissions, assemblees...entre les quals poden haver-hi també, veïns i veïnes, entitats, serveis i finalment, la comunitat de l'entorn del projecte.

Metodologia i aspectes organitzatius

El paper del professorat doncs, és el d'acompanyar i estimular situacions educatives enriquidores que possibilitin als participants la

millora dels seus coneixements, competències i habilitats. L'acollida es realitza mitjançant una entrevista inicial on es recullen aspectes personals: dades de contacte, demanda expressada i/o identificada, disponibilitat horària, càrregues familiars, nivell formatiu, experiència professional, documentació, tipus d'acompanyament per part dels recursos de ciutat i interès de col·laboració amb l'escola. El coneixement de la situació legal, el procés d'arrelament, l'homologació de titulacions i altres situacions vitals, aborda també, les condicions vitals des d'una perspectiva integral.

Un dels objectius de la Comunitat d'Aprenentatge de l'escola Joaquim Ruyra és que totes les actuacions de l'EdV estiguin d'acord amb els seus principis bàsics: el diàleg igualitari, la solidaritat, la creació de sentit, la dimensió instrumental, la intel·ligència cultural, el respecte a la diversitat i la transformació social. A tal objectiu, els punts de partida que permeten construir la metodologia de treball poden ser identificats així:

Diàleg: La programació de les activitats no es realitza de manera unidireccional, però es defuig de l'oferta a la carta. L'oferta és flexible i es defineix en el diàleg amb les persones que hi participen i s'hi incorporen també, propostes detectades per altres entitats i serveis del territori.

Escola Pont: L'escola vol convertir-se en un espai de vinculació entre la població del barri i els serveis o actius destinats a la ciutadania, als quals gran part de la població sovint no accedeix per desconeixement de les llengües oficials, el baix nivell formatiu, les dificultats en la regularització etc. Acompanyar-les en els seus processos de regularització, tot donant informació clau, tallers i assessorament és també un objectiu de l'Escola. Les formacions de castellà i català s'organitzen per trimestres de manera que les persones poden tenir els certificats de 45 hores que demanen pels seus tràmits d'arrelament social o ciutadania.

Espai Intercultural i intergeneracional: L'EdV és un projecte connectat amb l'entorn; es tenen en compte les necessitats específiques de joves i adults, així com les de les diferents comunitats culturals. El punt de partida de les activitats és potenciar allò que tenim en comú

i el que podem compartir, és a dir el respecte a les diferències culturals i idiosincràsies com a base del model de l'escola.

Treball amb les famílies: El treball socioeducatiu té una mirada relacional i per tant s'ofereixen, conjuntament amb altres serveis, activitats destinades a les famílies del barri que es fan conjuntes entre pares, mares, fills i filles així com i espais grupals al voltant de la criança, l'educació positiva, el joc i el lleure, la cura i el benestar de la família.

Intercanvi de coneixements: L'escola és un espai obert per compartir experiències i vivències perquè creu que totes les persones podem aprendre i ensenyar als altres al llarg de la nostra vida. En aquest sentit, es valoren els coneixements, els sabers populars i les experiències de les persones.

Treball en xarxa: Es coordinen actuacions amb altres entitats i serveis del teixit per tal d'organitzar l'oferta formativa i educativa. D'aquesta manera es poden sumar esforços i evitar duplicitats en l'oferta del barri. Aquest treball en xarxa permet crear sinergies amb el teixit del barri, compartir informació de manera fàcil i ordenada, derivar a altres recursos i/o serveis i fer un seguiment segons les necessitats de les persones.

Orientació formativa i laboral: L'Escola es coordina amb les tècniques d'orientació i acompanyament per als joves, tant de la regidoria d'Educació com dels serveis educatius; també col·laborem amb el Centre de Recursos per a l'Ocupació de la Zona Nord (Àrea de Promoció Econòmica). Les persones que fan ús de l'espai d'orientació no necessiten tenir el permís de treball ni estar donades d'alta en el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Aquesta orientació és oberta a tothom i té com a objectiu que les persones puguin regularitzar la seva situació, formar-se i fer els tràmits per la seva inserció laboral.

Mirada feminista: La mirada feminista travessa totes les activitats de l'Escola i és transversal a tots els espais de treball i coordinació en els quals participem.

L'EdV treballa de manera assembleària. Es gestiona mitjançant un equip de gestió (directora, coordinadora pedagògica, responsable de

l'àrea de llengües i gestora administrativa) i l'equip pedagògic (equip de gestió i 5 professors/es). L'òrgan de participació és l'Assemblea trimestral, on poden participar alumnes, persones voluntàries o membres de la comunitat educativa local, entitats del territori, serveis municipals, veïns i veïnes de barri i assessors externs, els quals col·laboren com a xarxa de suport al projecte.

L'acció educativa

Les activitats de l'Escola es duen a terme principalment a l'escola Joaquim Ruyra. A mesura que s'ha anat incrementant l' oferta i per la dificultat de fer ús del centre en horari escolar, s'han anat pol·linitzant altres espais de proximitat, entitats i serveis que col·laboren amb l'escola.

L'Escola treballa amb un total de vuit entitats, la majoria de Les Planes: la Cooperativa AEMA, l'entitat Contorno Urbano, la Cooperativa BROTES, l'Espai de la Florida, Associació Japi, l'Espai de Ciutadania, el Casalet i Barcelona Espai de Supervisió (BES). I també amb onze serveis municipals i/o de la Generalitat: el Centre de Recursos per a l'Ocupació de la Zona Nord (CROZN), l'Àrea d'Ocupació, Empresa, Turisme i Economia social, la regidoria d'Educació amb el Pla Educatiu d'Entorn (PEE i el PEE 0-20), el Servei d'Orientació d'Àmbit Comunitari (SOAC), la Xarxa de Criança i Educació (0-6), el Programa d'acompanyament educatiu a les famílies (PAEF), els Serveis Socials del districte, el Servei Municipal de Primera Acollida, el Servei de Mediació Comunitària, la regidoria de districte; la Xarxa de Biblioteques de l'Hospitalet; l'Institut Eduard Fontserè i l'Oficina de Regeneració Urbànica de Les Planes Blocs Florida, incloent-hi el Consorci de Normalització Lingüística de l'Hospitalet (CNL). Tot això sense oblidar les col·laboracions amb l'escola Joaquim Ruyra i l'Institut Eduard Fontserè, peces importants de l'entramat d'actius del Pla Integral del barri. La presència de les activitats de l'escola en altres entitats i serveis és vital per al projecte atès que l'oferta formativa s'integra en el dia a dia dels diferents espais, i facilita derivacions cap a l'Escola de manera continua i ben articulada. Permet la proximitat amb els seus referents i obre possibilitats d'enfortir el treball en xarxa més enllà de la dinamització dels canals de derivació. Dins d'aquest dia a dia i sota

la premissa que el treball en xarxa maximitza els recursos de la comunitat, ens és possible compartir alguns aspectes de la planificació, recollir necessitats i demandes formatives, dissenyar actuacions comunitàries de manera conjunta i compartir dificultats per a intentar donar respostes, individuals, grupals o comunitàries.

Pel que fa a les activitats ofertes en els tres anys de vida del projecte (2019-2021), s'han hagut de reajustar les inicialment identificades per tal d'atendre la població (Cano, V. coord., 2019). Si bé l'aprenentatge de les llengües oficials continua sent la major demanda (86%), en segon lloc hi ha la informàtica, la costura i altres⁷. L'equip ha pogut identificar altres demandes o necessitats latents com l'orientació formativa i laboral, l'acollida de persones nouvingudes i l'acompanyament cap a altres recursos ciutadans. L'anàlisi d'aquests desviació en les principals demandes de la població, fa pensar que la població que va participar durant el procés de diagnosi no està sent la mateixa població que actualment s'apropa a l'escola. Al llarg dels seus tres anys de vida, l'Escola ha hagut de donar resposta a un alt percentatge de persones nouvingudes al barri. L'any 2021, només el 6% d'elles eren nascudes al continent europeu.

La taula següent resumeix les activitats que s'han dut a terme durant el curs escolar 2021-2022:

PROGRAMACIÓ CURS 2021-2022	
<p>ÀMBIT LENGUA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 grups de Castellà Acollida • 2 grups d'Alfabetització • 2 grups de Neolectura • 1 grup d'A1.1 • 1 grup d'A1.2 • 1 grup d'A2.1 • 1 grup d'A2.2 • 5 grups de BI, BII I BIII Català (CNL) • 1 grup de Conversa en Castellà A1 • 2 grups de Conversa en Català • 1 grup d'Anglès 	<p>ALTRES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 grups de Costura i Patronatge • Sessions setmanals de Shiatsu (prescripció social) • Servei d'Orientació formativa i laboral (CROZN) <p>XERRADES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xerrada sobre com tramitar l'arrelament social • Xerrada sobre Pobresa energètica • Xerrada sobre homologació i convalidació de títols estrangers • Xerrada sobre Formació continuada • Xerrada sobre Mapa educatiu a Catalunya <p>ACTIVITATS COMUNITÀRIES:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mercat solidari de ropa, joguines i llibres • Jornada comunitària al voltant del 8M

Una de les activitats que es es varen planificar amb altres entitats del territori, fou la «Jornada comunitària al voltant del 8 de març, celebrant el dia de la les dones», consistent en pintar un mural al barri de les Planes, amb la participació dels grups classe i altres de joves, adults grans, nens i nenes. El grup de conversa en castellà va escollir un lema que representes a les dones alumnes de l'escola i que reivindiques un aspecte de les seves vides o lluites i s'escollí "las mujeres diversas exigimos respeto".

Mecanismes d'avaluació del projecte

El projecte està en constant revisió i reestructuració. Cada any es revisen i actualitzen objectius i activitats i per tant, els indicadors d'avaluació de tot el projecte. L'avaluació ha de ser el procés de millora contínua per adaptar-se a les noves realitats del territori i dels participants de l'Escola de Vida. Per dur-la a terme, es disposa de dades i indicadors clau que permeten dimensionar les necessitats, oportunitats i reptes així com els resultats de les diferents accions. Aquests indicadors són l'instrument que dóna informació sobre el pols de l'Escola de Vida i de l'impacte social de les accions desenvolupades al barri durant un període concret.

Aquesta base de dades va ser dissenyada prenent en compte els indicadors més significatius a l'hora d'incorporar l'alumnat i les persones col·laboradores, però també al disseny de l'oferta, al seguiment de l'assistència o la revisió de les llistes d'espera entre d'altres. Pel que fa a l'avaluació dels processos i resultats del projecte es recull informació mitjançant eines com la base de dades, la fitxa d'inscripció, les llistes d'espera, les enquestes d'avaluació, les actes de reunions, la difusió, el contacte directe amb alumnes i participants i altres mitjans assenyalats a la taula general del projecte.

Finalment, cal assenyalar que l'any 2021 va ser el primer en que l'Escola fou cofinançada per les dues administracions, local i autonòmica. Aquest pas ha significat un augment important de l'oferta formativa i ha permès incorporar a més persones en les formacions i atendre a la majoria de persones en llistes d'espera al llarg del curs. Ha permès també la incorporació de la figura de l'educador social durant 8 mesos de l'any 2021. Aquest recurs ha posat en evidència la necessitat de comptar amb un professional amb perfil socioeducatiu a l'equip de l'EdV, per tal de poder fer el seguiment de l'alumnat amb situacions de vulnerabilitat més extremes.

Consideracions finals

Les dades referents al Perfil de l'alumnat, en la seva majoria són dones amb nivells formatius molt baixos, la manca de documentació i la situació de precarietat laboral reflecteixen que com a resultat de la pandèmia de la COVID-19, fa que ens trobem amb persones amb situacions vitals agreujades. L'augment de l'atur i de les feines realitzades en l'economia submergida ha deixat un escenari d'aïllament social i precarietat que afecta de manera especial a les dones i sobretot a les persones de més edat, amb perfils de difícil inserció laboral, així com a persones sense documentació, sense formació especialitzada i/o amb desconeixement de les llengües vehiculars.

Durant el tercer any del projecte (2021), les persones que s'han apropat a l'EdV són prioritàriament persones interessades en activitats formatives de primera necessitat: alfabetització, coneixement de les llengües cooficials i la certificació de les 45 o 90 hores per a la

sol·licitud d'arrelament social o del certificat d'acollida. Si bé l'EdV ha donat respostes més immediates o urgents de la població, resta per treballar la part més comunitària amb la diversificació de les activitats, l'heterogeneïtat dels grups i la integració a l'escola d'altres perfils culturals i d'edat. La realització d'aquests tipus d'activitats ha d'ajudar a enfortir les xarxes veïnals i la participació dels seus habitants en els diferents espais del territori.

La situació de fragilitat dels col·lectius en el context de la pandèmia (2020-2022), posà en evidència que es requereixen més espais i recursos que permetin un acompanyament professional i proper a les persones. Malgrat els recursos existents, es perceben com a insuficients i com a poc propers a la ciutadania. En aquest sentit, l'Escola de Vida ha funcionat el darrer any com a punt d'informació per a la població del barri, ja que per a diverses raons la població no havia tingut accés als altres recursos com els de l'àmbit d'acollida de persones nouvingudes, la formació formal i no formal o l'accés als recursos per a la inserció laboral. També s'han atès algunes situacions puntuals de persones que necessitaven accedir als serveis socials que, gràcies a l'educadora referent de l'Àrea Bàsica de Serveis Socials, s'han pogut vehicular i agilitzar.

S'ha evidenciat també que és possible donar resposta a la problemàtica de l'esclatxa digital de la població a través de classes informàtiques, punts o aules TIC. La gran participació de les persones en aquestes formacions durant els mesos d'abril a juny, demostra que és una població conscient de les seves limitacions en relació amb les noves tecnologies i amb disposició d'aprendre. En aquest sentit, una de les pràctiques millor valorades per l'alumnat és la de utilitzar l'ordinador per a reforçar la lectoescriptura, tant a les classes d'alfabetització com a les de Neoelectura. Apropament a les noves tecnologies que enriqueix molt l'aprenentatge de la lectoescriptura i permet que les persones per primera vegada facin ús d'un ordinador. El programa que es fa servir és l'URUK (Delgado, F. (2004)⁸, una eina que neix a les aules d'educació d'adults a Mataró i que ara serveix de referència en la pedagogia de formació d'adults a nivell nacional.

Es valora molt favorablement el Projecte d'*Aprenentatge i Servei* desenvolupat a l'EdV en col·laboració amb AEMA⁹. Aquest consisteix en

una acció educativa per desenvolupar la competència social i ciutadana i té com a finalitat garantir que els estudiants, al llarg de la seva trajectòria escolar, experimentin i protagonitzin accions de compromís cívic, aprenguin en l'exercici actiu de la ciutadania i posin en joc els seus coneixements i capacitats al servei de la comunitat. Mitjançant aquest projecte es formava a joves del barri de les Planes i eren ells mateixos els que donaven suport a les persones del barri en les seves gestions telemàtiques. En l'actualitat, la cooperativa AEMA continua donant aquest servei al barri mitjançant un punt TIC obert i gratuït a totes les persones del territori i ubicat al Centre Municipal Ana Díaz Rico. En aquest sentit, caldria mencionar altres pràctiques desenvolupades a l'Hospitalet adreçades al mateix objectiu i que han estat ja publicades¹⁰. La continuïtat d'aquests tipus de formacions resulta de gran importància per a la població del districte.

L'Escola de Vida és un projecte singular, fet a mida i en correspondència a les necessitats de les població de Les Planes i La Florida. La seva particularitat permet un abordatge integral de les persones aprenents en una població que està en constant canvi. Aquest fet ens porta a qüestionar l'actual model de les escoles de formació d'adults i la necessitat d'actualitzar, tant la concepció de l'educació com les metodologies de treball que no poden ser les de les escoles primàries i secundàries. Cal partir de la base de que l'escola ha d'estar intrínsecament vinculada al territori i que l'èxit educatiu és una fita assolible únicament quan es treballen els diferents àmbits de la persona i del seu entorn. En aquest sentit, els progressos en els aprenentatges haurien d'anar de la mà de la seva incidència de les condicions de vida de les persones bé sigui la seva situació legal o administrativa, la xarxa de suport amb la que compta o l'habitatge o també l'accés als serveis bàsics o la seva ocupabilitat.

La singularitat administrativa, econòmica i estructural ofereix la possibilitat d'adaptar-se a les necessitats de la població però al mateix temps dificulta l'estabilitat del projecte i la possibilitat d'una planificació estratègica a llarg termini. Una de les vies que s'obre es la de la municipalització de les escoles de formació d'adults.

Alfons Formariz diu a *Cap a la municipalització dels centres de formació de persones adultes?* (Paraiso, R. 2022) que la municipalitza-

ció «possibilita treballar de manera àgil i coordinada amb la resta de departaments o serveis municipals (immigració, serveis socials, treball i ocupació, cultura, etc.). En un entorn pedagògic on, cada cop més, és necessària una visió de 360° per atendre múltiples aspectes del dia a dia de les persones, tenir accés immediat als serveis municipals aporta molt de valor i és una font constant de recursos molt interessants». Ell hi planteja també que la Generalitat ha d'apostar per obrir línies de subvenció que assegurin la viabilitat dels projectes locals que actualment estan cohesionats amb els seus territoris. En aquesta mateixa línia, l'Escola de Vida no vol convertir-se en un centre més de la xarxa de Centres de Formació d'Adults de Catalunya sinó més aviat, ser reconeguda com a projecte singular del territori, que ha d'estar recolzada per la Generalitat i gestionada pel municipi per tal de garantir la seva visió, l'arrelament al territori, la sostenibilitat econòmica i sobretot el seu dinamisme.

NOTES

1. *Pla de Regeneració Urbana Integral Les Planes-Blocs Florida*, és una oficina de l'administració que depèn directament de l'alcaldia que porta a terme l'encàrrec des del 2018 de realitzar una diagnosi participativa i un pla d'intervenció urbanístic i social, al barri de Les Planes. La seva intervenció és de caràcter participatiu i té una previsió de 10 anys, 2020 fins al 2030.

2. Allí s'impartia català nivell bàsic, informàtica i formació instrumental de nivells II i III. Aquesta aula disposava també d'una biblioteca i una sala d'informàtica.

3. *Protocol PROCICAT Pla de Protecció Civil de Catalunya*, Pla d'actuació per al curs 2020-2021, per als centres educatius en el marc de la Pandèmia COVID-19, i *Document marc per a la Gestió dels casos COVID als centres educatius* (13 d'agost, 2020). Generalitat de Catalunya, Departament d'Educació.

4. *IDESCAT*, (1-1-2019).

5. *Anuari Estadístic de l'Hospitalet* (2018).

6. Els moviments migratoris dels anys 60 i 70 a Can Serra, foren estudiats per Jaume Botey (1986), a través de 54 narratives personals de persones provinents de la resta de l'estat.

7. La distribució de l'alumnat en relació amb les activitats ofertes mostren que les activitats més sol·licitades el 2021 van ser l'acollida en castellà (26%), el castellà A1 (20%), el castellà A2 (9%), l'alfabetització i neolectura (12%), el català (19%). De la resta, el 14% va demanar en primer lloc informàtica, costura i altres com cuina, o activitats adreçades a famílies.

8. Metodologia pedagògica que va dur a la instauració de l'assignatura de Servei Comunitari en el currículum de Secundària Disponible a: <http://xtec.gencat.cat/ca/comunitat/serveicomunitari>.

9. Empresa social que treballa atenent persones, especialment infants, adolescents, joves i famílies que es troben en situació de fragilitat o vulnerabilitats (socials i personals).

10. ROLDAN, E. i VALLECILLOS, P. [coords.] (2021) *Ben [nou] vingut. Bones pràctiques d'acollida a l'Hospitalet de Llobregat*. L'Hospitalet de Llobregat: Centre d'Estudis l'Hospitalet; (2018) *L'Educació és una arma de construcció*

massiva: bones pràctiques a l'Hospitalet de Llobregat. Hospitalet de Llobregat : Centre d'Estudis de l'Hospitalet; (2015) *Aprenentatge servei a l'Hospitalet de Llobregat: Ens fa créixer.* L'Hospitalet de Llobregat: Centre d'Estudis de l'Hospitalet,

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

BOTEY, Jaume (1986) *Cinquanta quatre relats d'immigració.* L'Hospitalet de Llobregat: Centre d'estudis de l'Hospitalet i Diputació de Barcelona

CAMÓS, J; CERVERA, Q.; PUJOL, J. M. (2020). *Diversitat religiosa a l'Hospitalet.* L'Hospitalet de Llobregat: Centre d'Estudis de L'Hospitalet.

CANO MORENO, Verónica, coord. (2019) *Diagnosi del barri, Construïm una mirada compartida de Les Planes Blocs Florida. Pla de Regeneració Urbana Integral de Les Planes-Blocs Florida.* Ajuntament de l'Hospitalet, novembre de 2019. Disponible : <http://www.lh.cat/gdocs/d3714590.pdf>

DELGADO PÉREZ, Félix. (2004). *URUK V3.0, Alfabetización para personas adultas.* Secretaría General Técnica. Madrid: Centro de publicaciones. Ministerio de Educación. Disponible a <https://sede.educacion.gob.es/publivena/uruk-v30-alfabetizacion-de-personas-adultas/educacion-de-adultos/14855>

PARAÍSO, Ramón (2022). *Cap a una municipalització dels centres de formació de persones adultes?* Barcelona: Fundació periodisme plural. Disponible a: <https://diarieducacio.cat/aprenentatge-al-llarg-de-la-vida/2022/05/04/cap-a-una-municipalitzacio-dels-centres-de-formacio-de-persones-adultes/?hilite=alfons+formariz>

